

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DARBUOTOJO DISKRIMINACIJOS NEGALIOS PAGRINDU ORGANIZUOJANT,, KAUNO HANZA DIENAS“ TYRIMO

2019 m. rugpjūčio 14 d. Nr. (19)SN-108)SP-88
Vilnius

2019 m. gegužės 23 d. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) gautas pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Pareiškėjas) skundas, kuriame nurodoma, jog 2019 m. gegužės 17–19 dienomis Kaune vyko miesto šventė „Kauno Hanza dienos 2019“ (toliau – Šventė). Šventės organizatoriai – Kauno miesto savivaldybė (toliau vadinama ir Savivaldybe) ir UAB „Medusa Concert“ (toliau – Įmonė).

Gegužės mėnesio pradžioje su Pareiškėju susisiekė Šventės organizavimo paslaugų konkursą laimėjusios Įmonės atstovai, prašydami konsultacijos dėl renginio pritaikymo neįgaliesiems. Pareiškėjas susitiko su Įmonės ir Savivaldybės atstovu būsimos Šventės vietoje ir aptarė pritaikymo sprendimus. Buvo nutarta koncerto vietoje, lomoje prie Kauno pilies, greta VIP svečiams skirtos palapinės, įrengti neįgaliesiems asmenims skirtą tribūną, iki jos patiesti tvirtinančią dangą (tinklą), įrengti du pandusus laiptų vietoje, kelyje į neįgaliesiems skirtą pakylą. Kitoje Šventės vietoje, prie miesto Rotušės (Rotušės aikštėje), taip pat nuspręsta įrengti neįgaliesiems skirtą pakylą, greta jos įrengti neįgaliesiems skirtą tualetą ir parinkti jų automobilių statymo vietą.

Įmonė per kelias dienas parengė šių darbų sąmatą ir pateikė ją Savivaldybės Kultūros skyriaus vedėjui – renginių organizavimo Kauno viešose vietose komisijos pirmininkui Albinui Vilčinskui. Likus kelioms dienoms iki Šventės, Pareiškėjui pasitikslinus, kaip bus vykdomi pritaikymo darbai, paaiškėjo, kad A. Vilčinskas atmetė pateiktą sąmatą, nurodęs, kad aptartiems pritaikymo darbams papildomų lėšų nėra numatyta.

Pagal Šventės organizavimo paslaugos pirkimo sąlygas nugalėtojas privalėjo pritaikyti Šventę neįgaliesiems (gestų kalba, privažiavimai, biotualetai ir pan.). Savivaldybė, pripažindama konkurso nugalėtoja Įmonę, šiai bendrovei suteikė leidimą organizuoti Šventę. Vertindama Įmonės konkurso pasiūlymą, Savivaldybės administracija privalėjo įsitikinti, kad šis dalyvis yra pajėgus įvykdyti konkurso

sąlygas, todėl, pripažindama Įmonę viešojo konkurso nugalėtoja, Savivaldybės administracija taip pat tapo atsakinga už Šventės pritaikymą asmenims su negalia.

Skunde teigiama, jog Šventės dieną paaiškėjo, kad organizatoriai nesugebėjo užtikrinti lygiaverčių sąlygų neįgaliesiems: vietoje neįgaliesiems skirtų tribūnų, pakeltų nuo žemės tam, kad priekyje stovintys žiūrovai netrukdytų lankytojams, judantiems neįgaliojo vežimėliu, buvo atitvertos zonos tiesiog ant grindinio (Rotušės aikštėje prie pagrindinio įėjimo į rotušę), o Kauno pilies zonoje, kur vyko didžiausia Šventės programos dalis, ant šlaito, už žiūrovams, neturintiems negalios, skirtų vietų, buvo pastatyta aptverta palapinė. Organizatoriai neužtikrino tinkamos vietų, skirtų asmenims su negalia, apsaugos, todėl šias vietas užėmė neturintys negalios Šventės žiūrovai. Vieta prie Kauno pilies buvo pritaikyta netinkamai, nes neįgaliesiems lankytojams, judantiems neįgaliųjų vežimėliais, stebėti koncertą trukdė priekyje sėdintys ir stovintys žiūrovai, ten pat taip pat buvo įrengti suoliukai ir stalai, pro kuriuos neįgaliojo vežimėliu nebuvo įmanoma pravažiuoti.

Pareiškėjas nurodo, jog Šventės organizatoriai informaciniame lankstinuke nepateikė informacijos apie neįgaliesiems pritaikytas vietas, nenurodė, kur yra automobilių statymo vieta, tualetas, vietos, skirtos žmonėms su judėjimo negalia.

Organizatorių pasirinkti pritaikymo sprendimai neužtikrino galimybės negalią turintiems Šventės svečiams tinkamai stebėti Kauno miesto gimtadienio šventę, mėgautis koncertine programa Kauno pilies zonoje ir Rotušės aikštėje, todėl jie galimai buvo diskriminuojami negalios pagrindu.

Daugiau apie renginio pritaikymą neįgaliesiems Pareiškėjas pateikė informacijos savo asmeniniame tinklaraštyje: <https://kaunas.neigalus.lt/kauno-gimtadienis-2019-hanza-dienos/neigalaus-kauno-gimtadienis-2019-issvados/>.

Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Agneta Skardžiuvienė, vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 2 dalimi, 2019 m. birželio 13 d. raštu Nr. (19)SN-109)S-415 kreipėsi į Savivaldybės administraciją bei Įmonės administraciją, prašydama pateikti informaciją, ar šios gali patvirtinti Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes; ar asmenims su negalia buvo sudarytos sąlygos dalyvauti 2019 m. gegužės 17–19 dienomis Kaune vykusioje miesto šventėje „Kauno Hanza dienos 2019“, kokiomis priemonėmis; ar Rotušės aikštėje bei Kauno pilies zonoje asmenys su judėjimo negalia neturėjo galimybės tinkamai stebėti renginių, nes jiems matomumą užstojo kiti Šventės dalyviai; ar Šventės dalyviai nebuvo informuoti apie tualetus, skirtus asmenims su negalia, asmenims su negalia skirtas automobilių statymo vietas, taip pat žiūrovų su negalia vietas. Paprašyta pateikti kitą su tyrimo esme susijusią reikšmingą informaciją bei įrodymus.

Lygių galimybių kontrolierius

n u s t a t ė:

Tarnyboje 2019 m. birželio 20 d. gautame Įmonės rašte nurodoma, jog 2019 m gegužės 17–19 dienomis Kaune vyko Šventė, kurią organizavo Įmonė, kuri pagal viešųjų pirkimų specifikaciją buvo įsipareigojusi užtikrinti, kad viešieji miesto renginiai būtų pritaikyti ir žmonėms su negalia (gestų kalba, privažiavimai ir pan.). Rašte teigiama, kad Pareiškėjo skunde pateikiama informacija neatitinka tikrovės, nurodoma, kad 2019 m. balandžio mėnesio pabaigoje su Įmone susisiekė VšĮ „Kaunas 2022“ atstovė ir prašė parengti papildomą, neįgaliesiems skirtą, priemonių sąrašą ir sąmatą, kurią turėtų apmokėti VšĮ „Kaunas 2022“. Gegužės 1 d. Šventės vietoje buvo organizuotas bendras Įmonės, Pareiškėjo ir VšĮ „Kaunas 2022“ atstovų susitikimas. Apžiūrėjus teritoriją ir sutarus, ką ir kur būtų galima padaryti, buvo sutarta, kad Įmonė suras tiekėjus ir sąmatą pateiks apmokėti VšĮ „Kaunas 2022“. Pateikus sąmatą, buvo paprašyta sumažinti apimtis, kadangi sąmata buvo nemaža. Sumažinus apimtis ir sumažėjus sąmatos sumai, paaiškėjo, kad vis dėlto „Kaunas 2022“ neturi reikiamų lėšų, ir buvo gautas atsakymas, kad jie šio projekto nefinansuos. Apie šį sprendimą Pareiškėjas buvo informuotas VšĮ „Kaunas 2022“ atstovo.

Gavus šį atsakymą, Įmonė visas priemones, užtikrinsiančias patogų neįgaliųjų dalyvavimą Šventėje, vykdė pagal viešųjų pirkimų sąlygas. Visos priemonės buvo suderintos su miesto renginių komisija ir gautas leidimas organizuoti renginį. Prie pagrindinių renginių vietų buvo pastatyti 7 neįgaliesiems skirti biotualetai su šalia įrengtais praustuvais (Muitinės, Papilio gatvėse, Pilies prieigose ir Santakos parke), taip pat įrengtos nuorodos (nuotraukos pridedamos). Rašte teigiama, jog pateiktoje nuotraukoje matomas Pareiškėjas, buvęs šalia nuorodos, nors Pareiškėjas teigia, kad nuorodų nebuvo. Šventės atidarymo renginys buvo verčiamas į gestų kalbą (apie tai informuotas Lietuvos kurčiųjų draugijos viceprezidentas Mykolas Balaišis); pagrindinės renginių vietos, Rotušės a. ir prie Kauno pilies, Papilio gatvėje, buvo atitvertos nuo pašalinių asmenų; neįgaliųjų automobiliams buvo rezervuotos vietos saugomoje stovėjimo aikštelėje prie restorano „Žemyn upe“ (vieta yra netoli Kauno pilies, informacija buvo pateikta renginio internetiniame puslapyje (pateikiama nuotrauka), Kauno pilies prieigose papildomai buvo įrengti pandusai (nuotraukos pridedamos) patogiai privažiuoti neįgaliųjų vežimėliais.

Rašte taip pat pažymima, kad Pareiškėjas buvo kviečiamas atvykti aptarti numatytas priemones, tačiau tam nerado laiko, atsiuntė trumpąją žinutę, kad jam viskas tinka. Taip pat atkreipiamas dėmesys, kad Įmonė Savivaldybei neteikė ir nederino jokių papildomą sąmatų, susijusių su neįgaliųjų dalyvavimu Šventėje. Taip pat neturima informacijos, kad Kultūros skyriaus vedėjas būtų svarstęs ir atmetęs

pateiktas sąmatas dėl papildomų priemonių įrengimo. Įmonės nuomone, visos priemonės, užtikrinančios patogų neįgaliųjų dalyvavimą Šventėje, buvo įgyvendintos tinkamai, laikantis konkurso sąlygų.

2019 m. liepos 25 d. gautas Savivaldybės administracijos raštas, taip pat pateiktos Savivaldybės administracijos bei Įmonės 2019 m. kovo 13 d. „Šventės „Kauno Hansos“ dienos 2019“ idėjos ir jos įgyvendinimo paslaugų teikimo sutarties Nr. SR-0201“ (toliau – Sutartis) ir jos 1 priedo „Šventės „Kauno Hansos“ dienos 2019“ idėjos ir jos įgyvendinimo paslaugų pirkimo techninės specifikacijos“ (toliau – Specifikacija) kopijos. Pagal Sutarties 18.2 punktą, Įmonė įsipareigojo tinkamai ir laiku, nuolat derindama su užsakove Savivaldybės administracija, suteikti „Šventės „Kauno Hansos“ dienos 2019“ idėjos ir jos įgyvendinimo paslaugas pagal Specifikacijos sąlygas bei konkursui parengtą projektą. Specifikacijos 4.7 punkte numatyta, jog Įmonė įsipareigoja užtikrinti, kad viešieji miesto renginiai būtų pritaikyti ir žmonėms su negalia (gestų kalba, privažiavimai, biotualetai ir pan.). Koordinuojant pasirengimą Šventei, su jos organizatoriumi buvo aptartos ir pritaikymo sąlygos. Savivaldybės administracijos rašte pabrėžiama, kad privačia iniciatyva vykusių derinimų ir (arba) organizatoriaus ir Pareiškėjo susitikimų Savivaldybės administracija neinicijavo, neorganizavo ir apie tai informacijos neturėjo.

Savivaldybė vertina Įmonės paslaugas kaip suteiktas tinkamai pagal Sutarties sąlygas, objektyvių pagrindų reikšti kokias nors pretenzijas dėl viešųjų miesto renginių Šventės dienomis pritaikymo žmonėms su negalia (gestų kalba, biotualetai, privažiavimai ir pan.) trūkumų nebuvo ir nėra. 2019 m. birželio 5 d. paslaugų perdavimo–priėmimo aktu buvo patvirtintas Įmonės paslaugų 2019 m. gegužės 17–19 dienomis tinkamas suteikimas pagal Sutarties sąlygas.

Savivaldybė savo rašte taip pat pranešė, kad Pareiškėjo skunde nurodytų teiginių negali patvirtinti, nes joks Savivaldybės atstovas jokiame susitikime su Įmonės atstovu bei Pareiškėju nedalyvavo ir apie tokius susitikimus nebuvo informuotas. Savivaldybės administracijos rašte teigiama, kad jokie sąmatiniai skaičiavimai Savivaldybės administracijos Kultūros skyriaus vedėjui nebuvo teikiami, o A. Vilčinskas nėra Renginių organizavimo Kauno viešosiose vietose pirmininkas. Rašte taip pat nurodoma, kad jokios sąmatos A. Vilčinskui nebuvo teikiamos, taigi jos negalėjo būti ir atmestos.

Taip pat pateikta informacija, kad renginio dienomis Savivaldybės administracijos atstovai lankėsi visose Šventės vyksmo vietose ir stebėjo, kaip užtikrinamos Sutarties sąlygos ir ar renginys yra pritaikytas žmonėms su negalia, kaip tai numatyta Sutartyje, Specifikacijoje ir aptarta su paslaugos teikėju.

Savivaldybė patvirtino, kad asmenims su negalia buvo sudarytos visos sąlygos dalyvauti Šventėje (stebėti jos renginius). Jos buvo užtikrintos tokiomis priemonėmis: prie pagrindinių renginių

vieta Muitinės, Papilio gatvėse, Pilies prieigose ir Santakos parke pastatyti 7 neįgaliesiems skirti biotualetai su šalia įrengtais praustuvais (minimalų Specifikacijos 4.5 p. nurodytą kiekį viršijant 75 proc.), įrengta pakankami nuorodų, Šventės atidarymo renginys buvo verčiamas į gestų kalbą (apie tai buvo informuota Lietuvos kurčiųjų draugija); pagrindinėse renginių vietose, Rotušės a. ir prie Kauno pilies Papilio gatvėje, atitvertos vietos neįgaliesiems, kurias periodiškai tikrino apsauga, kad nebūtų pašalinių asmenų; saugomoje stovėjimo aikštelėje prie restorano „Žemyn upė“ buvo rezervuotos vietos neįgaliųjų automobiliams; Kauno pilies prieigose įrengti pandusai patogiai privažiuoti vežimėliais, patekimas žmonėms su negalia (skiriamaisiais ženklais pažymėtais automobiliais) buvo pritaikytas ir buvo garantuojamas visoje Šventės teritorijoje.

Rotušės aikštėje ir Kauno pilies zonoje buvo sudarytos tinkamos sąlygos žmonėms su judėjimo negalia stebėti renginius: buvo suformuotos ir pažymėtos saugios erdvės, kurias prižiūrėjo Renginio saugos paslaugas teikusios Įmonės darbuotojai. Šventės dalyviai apie tualetus žmonėms su negalia, asmenų su negalia automobilių parkavimui skirtas vietas, taip pat žiūrovų su negalia vietas buvo informuoti specialiais ženklais, nuorodomis, rodyklėmis, kurių buvo įrengta pakankamai.

Savivaldybė mano, kad skunde nurodytos aplinkybės ir keliamos pretenzijos yra neobjektyvios.

Lygių galimybių kontrolierius

k o n s t a t u o j a:

Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar Savivaldybė bei Įmonė, teikdamos miesto Šventės organizavimo paslaugas, nepažeidė Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatų, pagal kurias, įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas.

Jungtinių Tautų bei Europos Sąjungos, taip pat nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija reiškia teisių sumažinimą, suvaržymą ar atėmimą tam tikrai kategorijai žmonių dėl kokių nors asmens požymių. Diskriminacija suvokiama kaip asmenų lygybės principo pažeidimas, kai asmeniui ar asmenų

grupei yra sukuriamos mažiau palankios sąlygos, taikomi skirtumai, išimtys, apribojimai ar teikiamas pranašumas, lyginant su kitais asmenimis, esančiais toje pačioje ar tokioje pačioje situacijoje.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį, tiesioginė diskriminacija – tai elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 5 dalies nuostatas, netiesioginė diskriminacija apibūdinama kaip veikimas ar neveikimas, teisės norma ar vertinimo kriterijus, akivaizdžiai neutrali sąlyga ar praktika, kurie formaliai yra vienodi, bet juos įgyvendinant ar pritaikant atsiranda ar gali atsirasti faktinis naudojimosi teisėmis apribojimas arba privilegijų, pirmenybės ar pranašumo teikimas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, nebent šį veikimą ar neveikimą, teisės normą ar vertinimo kriterijų, sąlygą ar praktiką pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

Pagal Lygių galimybių įstatyme įtvirtintą diskriminacijos sąvoką, tiriant diskriminacijos fakto buvimą ar nebuvimą siekiama nustatyti, ar tam tikras elgesys, teisės norma, praktika galėtų tam tikrą asmenį dėl tam tikro asmens tapatybės požymio, t. y., aptariamam atveju – dėl negalios, priversti atsidurti mažiau palankioje padėtyje nei kitas asmuo, neturintis šio požymio.

Lygių galimybių įstatymo 4 straipsnyje įtvirtinta įrodinėjimo pareigos paskirstymo tvarka nagrinėjant lygių galimybių principo pažeidimo atvejus, t. y., teismuose ar kitose kompetentingose institucijose nagrinėjant fizinių, juridinių asmenų, kitų organizacijų ir jų padalinių skundus, pareiškimus, prašymus, pranešimus ar ieškinius dėl diskriminacijos lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, pareiškėjui nurodžius aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą dėl tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos buvimo, preziumuojama, kad tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos, priekabiavimo ar nurodymo diskriminuoti faktas buvo. Skundžiamas asmuo turi įrodyti, kad lygių galimybių principas nebuvo pažeistas.

Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos (toliau – Konvencija), kurios dalyvė yra Lietuva, 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog valstybės, šios Konvencijos šalys, užtikrina, kad prieš įstatymą visi asmenys lygūs ir lygūs pagal įstatymą, taip pat turi teisę į lygiavertę įstatymo apsaugą ir teisę vienodai naudotis įstatymo teikiamomis galimybėmis be jokio diskriminavimo. Valstybės, šios Konvencijos

šalys, draudžia bet kokią diskriminavimą dėl neįgalumo ir garantuoja neįgaliesiems vienodą ir veiksmingą teisinę apsaugą nuo diskriminavimo dėl bet kokios priežasties (Konvencijos 5 straipsnio 2 dalis).

Konvencijos 9 straipsnyje „Prieinamumas“ įtvirtinta pareiga valstybėms, šios Konvencijos šalims, siekti, kad neįgalieji galėtų gyventi savarankiškai ir visapusiškai dalyvauti visose gyvenimo srityse, imtis atitinkamų priemonių, užtikrinant neįgaliesiems lygiai su kitais asmenimis fizinės aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių, įskaitant informacijos ir ryšių technologijų bei sistemų, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumą tiek miesto, tiek kaimo vietovėse. Šios priemonės, kurios apima prieinamumo kliūčių ir trukdžių nustatymą ir pašalinimą, *inter alia* taikomos: pastatams, keliams, transporto priemonėms ir kitokiems vidaus ir lauko objektams, įskaitant mokyklas, būstą, medicinos įstaigas ir darbo vietas; informacijos, ryšių ir kitokioms tarnyboms, įskaitant elektronines ir avarines tarnybas. Pagal 9 straipsnio 2 dalies nuostatas, valstybės, šios Konvencijos šalys, įpareigojamos imtis atitinkamų priemonių, siekiant rengti ir skleisti visuomenei prieinamų objektų ar jai teikiamų paslaugų prieinamumo būtiniausius standartus ir gaires bei kontroliuoti, kaip jie įgyvendinami; suteikti galimybę pasinaudoti įvairių pagalbininkų ir tarpininkų paslaugomis, įskaitant gidus, skaitovus ir profesionalius gestų kalbos vertėjus, kad būtų sudarytos sąlygos patekti į pastatus ir kitus visuomenei prieinamus objektus; skatinti kitokias atitinkamas pagalbos ir paramos neįgaliesiems formas, kad jiems būtų užtikrinta galimybė gauti informaciją.

Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių komitetas 2014 m. gegužės 22 d. Konvencijos 9 straipsnio „Prieinamumas“ Generaliniame komentare (toliau – Komentaras) nurodė, jog prieinamumas yra būtina asmenų su negalia savarankiškumo ir galimybės visavertiškai bei lygiomis teisėmis su visais asmenimis dalyvauti visuomeniniame gyvenime sąlyga. Neužtikrinus fizinės aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių, įskaitant informacijos ir ryšių technologijų bei sistemų, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumo, asmenys su negalia neturėtų lygių galimybių dalyvauti bendruomenės, kurioje jie gyvena, veikloje (Komentaro 1 p.).

Konvencija nustatyta pareiga visiems, tiek privatiems, tiek viešiesiems, subjektams, nepaisant jų teisinės formos, užtikrinti prieinamumą jų nuosavybės teise valdomuose pastatuose, taip pat padaryti prieinamą transporto infrastruktūrą, transporto priemones, informaciją bei komunikacijos priemones, paslaugas. Visi paslaugų teikėjai, tiek privatūs, tiek viešieji, privalo užtikrinti paslaugų prieinamumą, jeigu tik paslauga ar prekė yra teikiama ar prieinama visuomenei. Tokios pareigos pažeidimas yra laikomas diskriminaciniu elgesiu (Komentaro 13 p.). Prieinamumas yra būtina sąlyga, asmenims su negalia užtikrinant jų pagrindines teises ir laisves, galimybę gyventi savarankiškai, dalyvauti visuomeniniame gyvenime (Komentaro 14 p.).

Konvencijos 9 straipsnyje įtvirtinta prieinamumo pareiga turi būti įgyvendinama dviem aspektais:

1) užtikrinant naujai projektuojamų, statomų ar gaminamų objektų, aplinkos, prekių, produktų bei paslaugų prieinamumą;

2) pašalinant kliūtis jau pastatytuose statiniuose, kitoje fizinėje aplinkoje, asmenims su negalia naudojančiam transportu, informacijai bei komunikacijos priemonėms, prekėms bei paslaugoms, prieinamomis visuomenei (Komentaro 24 p.).

Lietuva Konvenciją ratifikavo 2010 metais ir įsipareigojo žmones su negalia integruoti į visuomenę sudarant palankias sąlygas užtikrinti jų orumą ir teises. Profesorius Jonas Ruškus, Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių komiteto narys, teigia, kad, ratifikavusi šią Konvenciją, Lietuva „įsipareigojo ir prisiėmė atsakomybę įgyvendinti Neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatas savo šalių įstatymuose ir praktikoje diegti lygybės ir nediskriminavimo, prieinamumo prie visuomenės išteklių, lygybės prieš įstatymą, gyvenimo savarankiškai ir įtraukties į bendruomenę principus“¹.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis asmenų lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs; žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas).

Konstitucinis Teismas taip pat konstatavo, kad konstitucinis asmenų lygybės principas nepaneigia pačios galimybės skirtingai traktuoti žmones atsižvelgiant į jų statusą ar padėtį (Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimas).

Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog reikalavimai dėl neįgaliesiems fiziškai tinkamos aplinkos visose gyvenimo srityse įgyvendinami atliekant teritorijų planavimą ir statinių projektavimą bei viešosios paskirties pastatų, būsto ir jo

¹ Jonas Ruškus: Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija keičia pasaulį. 2014; <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2014-06-16-jonas-ruskus-jungtiniu-tautu-neigaliuju-teisiu-konvencija-keicia-pasauli/118862>.

aplinkos, viešojo transporto objektų, skirtų keleiviams aptarnauti, ir jų infrastruktūros, informacinės aplinkos pritaikymą neįgaliųjų specialiesiems poreikiams. Už objektų pritaikymą neįgaliųjų specialiesiems poreikiams atsako savivaldybių institucijos ir šio straipsnio 1 dalyje nurodytų objektų savininkai bei naudotojai (Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 11 straipsnio 3 dalis).

Iš tyrimo metu surinktos medžiagos nustatyta, jog Kauno mieste 2019 m. gegužės 17–19 dienomis vykusiai Šventei organizuoti Savivaldybė pasitelkė Įmonę; su ja sudarydama Sutartį dėl Šventės organizavimo. Pagal Sutarties 18.2 punktą Įmonė įsipareigojo tinkamai ir laiku, nuolat derindama su užsakove Savivaldybės administracija, suteikti „Šventės „Kauno Hansos“ dienos 2019“ idėjos ir jos įgyvendinimo paslaugas pagal Specifikacijos sąlygas bei konkursui parengtą projektą. Specifikacijos 4.7 punkte nustatyta, jog Įmonė įsipareigoja užtikrinti, kad viešieji miesto renginiai būtų pritaikyti ir žmonėms su negalia (gestų kalba, privažiavimai, biotualetai ir pan.).

Kaip nustatyta iš Savivaldybės bei Įmonės raštais pateiktų paaiškinimų, Šventės vietoje buvo įrengti tualetai, taip pat automobilių stovėjimo vietos, skirtos žmonėms su negalia (šio fakto neginčijo ir Pareiškėjas). Taip pat nustatyta, kad Šventės vietoje buvo įrengti pakilimai bei nuvažiavimai, kad asmenys, turintys judėjimo negalia, vežimėliais galėtų patekti iki Šventės renginių vietų. Taip pat nustatyta, jog Šventės vietose, kuriose vyko pagrindiniai renginiai, buvo numatytos ir atitvertos vietos asmenims su judėjimo negalia. Rotušės aikštėje buvo atitvertos zonos prie pagrindinio įėjimo į rotušę, Kauno pilies zonoje ant šlaito buvo pastatyta aptverta palapinė, skirta asmenims su judėjimo negalia (šios aplinkybės patvirtintos ir Įmonės teiktomis nuotraukomis).

Atkreiptinas dėmesys, jog specifinis Šventės vietų pritaikymo būdas (pavyzdžiui, pakylų įrengimas) Sutartyje arba Specifikacijoje nebuvo numatytas. Taip pat nustatyta, kad Įmonė, būdama Šventės organizatorė, ėmėsi veiksmų, kad Šventės renginių vietos būtų pritaikytos asmenims su judėjimo negalia (pritaikyti tualetai, automobilių stovėjimo vietos, įrengtos nuorodos, kaip patekti iki tualetų, vietų, skirtų, asmenims su judėjimo negalia, informacija skelbta interneto svetainėje).

Atsižvelgiant į tai, jog Pareiškėjas skunde bei prie jo pateikiamoje medžiagoje atkreipė dėmesį į tam tikrus Šventės organizavimo trūkumus, t. y., jog stebėti Šventės renginius buvo sudėtinga dėl renginio vaizdus užstojančių kitų Šventės dalyvių, vietos, skirtos, asmenims su judėjimo negalia, buvo užėmę kiti šventės dalyviai, lankstinukuose, skirtuose, Šventėje apsilankiusiems asmenims, Pareiškėjas pasigedo informacijos, skirtos asmenims su negalia, Lygių galimybių kontrolierius, remdamasis pirmiau nurodytomis aplinkybėmis bei vadovaudamasis Lygių galimybių įstatymo 17 straipsnio 2 dalies nuostata, suteikiančia teisę lygių galimybių kontrolieriui teikti išvadas ir rekomendacijas bet kokiais su diskriminacija susijusiais klausimais dėl šio įstatymo įgyvendinimo, rekomenduoja Savivaldybei bei

Įmonei, ateityje organizuojant viešuosius miesto renginius, užtikrinti vietų, skirtų asmenims su negalia, apsaugą, sudaryti kuo įmanoma geresnes koncertų bei kitų renginių matomumo bei vertimo į gestų kalbą sąlygas bei prieigą prie viešai platinamos informacijos apie miesto renginius.

Atsižvelgiant į tai, jog tyrimo metu surinktais duomenimis nėra galimybės patvirtinti, jog Šventė iš esmės nebuvo pritaikyta asmenims su negalia, tyrimas nutrauktinas, nesant pakankamai duomenų apie padarytą pažeidimą (Lygių galimybių įstatymo 29 str. 3 d. 2 p.).

Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasis Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu, 29 straipsnio 3 dalies 2 punktu,

Lygių galimybių kontrolierius

n u s p r e n d ž i a:

1. Tyrimą nutraukti, nesant duomenų apie padarytą pažeidimą.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją, Savivaldybės administraciją, Įmonės vadovą.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Seimo kontrolierė,
pavadojanti lygių galimybių kontrolierių

Milda Vainiutė